

רבה בר נחמני ואיהו אמר טהור ויצתה
נשמתו בטהרה, י"ל דכיון דבשעת יציאת
נשמה הוא דאמר הכי הוי בכלל לא
בשמים היא כו'.

ומעתה י"ל דודאי כ"ז דהנשמה נמצאת
באדם הרי הוא מחוייב בכל
המצוות ולכאורה בכלל זה גם מצות ת"ת,
דמ"ש. אך הואיל ועיקר הלימוד הוא
לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, והואיל
וא"א לקבוע הלכה על שמעתתא הנאמרת
בשעת מיתה, משו"ה הי' ס"ד דבשעת
מיתה תו אין חיוב ללימוד תורה, הואיל
ולא שייך דיהי' מלימוד זה לאסוקי
שמעתתא אליבא דהלכתא.

וזהו דילפינן מקרא דאף דהאי לימוד לא
יהי' בו לאסוקי שמעתתא אליבא
דהלכתא - אפ"ה תהא עוסק בתורה בשעת
מיתה. [והעירוני די"ל עוד דלימוד התורה
הוא ע"מ לקיים, ובשעת מיתה כבר לא
שייך ע"מ לקיים].

ובזה יתבאר ד' הרמב"ם הנז', דאמנם
ביום המיתה - בשעת מיתה - הוא
פטור מלימוד התורה הואיל ותו לא שייך
לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, [או
שלא שייך ע"מ לקיים]. מיהו אכתי חייב
בלימוד התורה דאל"כ הא ישכח את
הלימוד, ושכחת התורה הוא איסור בפ"ע
דגם מי שלא חייב בלימוד התורה - מוזהר
הוא שלא ישכח את התורה.

[אך לכאורה כ"ז ניחא להראשונים שמנו
לאו זה במנין הלאוין בתורת לאו

תלמודו. וזו היא כוונת גי' ר"ח והרי"ף
שם שלא יפסיד תלמודו.

והרמב"ם שם בפ"א ה"י כ' עד אימתי
חייב ללימוד תורה עד יום מותו
שנאמר ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך, וכל
זמן שאינו עוסק בלימוד הוא שוכח, עי"ש.

ויתבאר ע"פ מה שאמרו בשבת פ"ג ב'
אמר ר' יוחנן לעולם אל ימנע אדם
את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה
ואפי' בשעת מיתה שנא' (במדבר יט-יד)
זאת התורה אדם כי ימות באהל, אפילו
בשעת מיתה תהא עוסק בתורה.

וצ"ב מה הענין המיוחד דאמרו כאן דאדם
חייב בתלמוד תורה עד מיתתו ואפי'
בשעת מיתה, והוצרכו לדורשו מקרא
מיוחד, דהא לכאורה כל המצוות אדם חייב
בהן כ"ז ימי חיותו, ובמה חלוק ת"ת
משאר המצוות דהי' ס"ד דאין בזה חיוב
בשעת מיתה, דהוצרכו ללימוד מיוחד ע"כ.

[ושמעתי בשם רבינו הגר"ק שליט"א
דכוונת הגמ' דבשעת מיתה עדיף
ללימוד מאשר לומר וידוי וכדו'. ועי'
מש"כ בזה בס' אמת ליעקב עמ' ע"ב].

ונתבאר במשנת חיים במדבר סי' צ"א אות
א' ע"פ מש"כ הרמב"ם בהל'
טו"צ פ"ב ה"ט ספק שיער לבן קדם ספק
הבהרת קדמה הרי זה טמא כו'. וכ' הכ"מ
ואע"פ דבפרק הפועלים (ב"מ פ"ו א')
אמרינן קודשא בריך הוא אמר טהור, לא
בשמים היא. ואע"ג דאמרינן מאן נוכח